

1184 C 1
DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS

DE
ICTERO:
QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S. S. T P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI,

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subicit

JOHANNIS RAVENSCROFT, K
VIRGINIENSIS.

Ad diem 12 Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR, AULD, et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXX.

43.

10: 10.

440.

VIRO DOCTISSIMO

JOHANNI GREGORY, M.D.

USUS ET MEDICINÆ INSTITUTIONUM

PROFESSORI

IN ACADEMIA EDINENSI,

PRÆCEPTORI ERUDITO,

MORUM URBANITATE PROBATO,

PRO SIGNO STUDII ET AMORIS SUI

TENTAMEN HOCCE QUALECUNQUE,

D. D. C. Q.

A U C T O R.

VIRI DOCTISSIMO

JOHANNI GREGORY, M.D.

PROFESSORI MEDICINAE INSTITUTIONUM

PROFESSORI

IN ACADEMIA LINGVÆ

RECTORI UNIVERSITATIS

ADAMANTISSIMAE PROBATIONIS

PRO SIGNO STUDII ET AMORIS SUI

REMITTAMUS HOCCE QUALIBETQUE

D. D. G.

AUGUSTO

DISPUTATIO MEDICA

DE

ICTERO.

CHARACTERES hujus morbi proprii sunt, oculorum et cutis flavedo, alvi foeces cinericei coloris, fusca admodum urina, pannos immixtos colore flavo vel potius croceo imbuens.

ICTERUS, apud auctores rem medicam tractantes, intra tres ordines descriptus fuit; idiopathicum, acutum, et criticum. Idiopathicum pro argumento tractationis hujus qualiscunque delegi; quoniam acutus et criticus aliis morbis implicatur, et characteres nostri proprios non habet.

ACUTUM et criticum notare licet nonnullas febris species consequentes, v. g. In febre biliosa ab SYDENHAMO descrip-

A

ta,

ta, et in putrida flava febre, Indos Occidentales vexante, bilis magna vis ejicitur sursum et deorsum.

ICTERUM criticum ab HIPPOCRATE memoratum, an lethifer sit necne, praeterire fatius ducimus; quoniam e cursu nos distraheret, ad modum excutiendum quo morbi hujuscemodi ictero impliciti et connexi forent expugnandi.

S Y M P T O M A T A.

MORBUS hicce vulgo oboriri notatur oculorum tunica albuginea; et sensim serpens, vires acquirit eundo, et unguem album et cutim undique colore croceo obducit.

LOTIUM fuscum redditur; et lintea vela huic immissa eundem vel croceum colorem referunt.

ÆGRUM lassitudo et sopor plerumque incessunt; quos affectus fere consequitur stricture.

stricturae et compressionis sensus ventriculi ore; ciboque capto, dolor hicce adaugeri solet.

NAUSEA, appetitus prostratus et deletus, fuga et fastidium cibi, alvus astricta, foecesque colorem cinericeum referentes, hunc morbum denunciant et indicant.

CAUSÆ variae et discrepantes, unde morbus provenit, symptomatum ordinem interturbant. Oboritur aliquando, cum lassitudine, horrore, et ponderis incumbentis dextro hypochondrio sensu. Interdum, initio, laborat aeger spirando, et doloribus transcurrentibus sub ventriculo, partem versus dextram corporis; tum color mutatus totam ejus superficiem suffundens, et dehinc virium concoctionis laesio, et ventriculi morbide laborantis symptomata, occurrunt. Illis symptomatibus saepe accidit, minus dolere aegrum sedentem erecte, quam exercitatione utentem, aut recubantem.

SOMNO

SOMNO gravi et multo opprimuntur aegri; nonnulli vero insomniis vexantur.

ARTERIARUM pulsus fere tardus plenusque. Cutis aret. Difficultas sudorem excitandi oboritur. Minore copia secretiones cunctae peraguntur. Animus languescit, exercitium aufugit et aversatur. Si sudor flavus uberius et fusius proveniens morbum non emollit, vel diarrhoea biliosa, nec comprimit nec fugat, majore vi symptomata aggrediuntur, aegerque magis periclitatur. Gustus vitio laborat et corrumpitur; dulcia referunt amara, et haec contra amaritudinem amittunt. Sputum bilis colorem induit, et proprium amittit. Anxietas circum praecordia vehementer grassatur.

MORBO diutius ingravescente, aegrum praeterea dolores diversimode intra abdomen percellunt; et nonnunquam percipere est, ut partes dolentes extra intumescant. Regio splenis saepius obscure dolet. Prurit cutis. Toto corpore color in luridum vel subnigrum mutatur; et hoc morbi stadium insignimus nomine
Nigri

Nigri Icteri. Tandem cursu citato superveniunt aestus hecticus et symptomata humorum solutorum. Urina et foeces nigrescere incipiunt, dum hydrops, vel sudores colliquativi, vel haemorrhagia, supremum vitae diem claudunt.

NONNULLI inter symptomata morbi hujus memorant objecta oculis flavere visa; verum suppetunt exempla solummodo pauca ad fidem demerendam.

Ex dissectionibus liquet, corporis et duras et molles partes colore luteo pariter suffundi; et sanguinem ipsum vix aliud referre quam urinam aegri.

CAUSÆ REMOTÆ.

Bilis viscida vel atra.

Calculi aut in ductu communi aut hepatico.

Sordes in duodeno.

Ductuum vel duodeni spasmus.

Vicinarum

Vicinarum partium schirrhi vel tumores quibus ductus comprimuntur.

Ductus communis coalescentia.

CUNCTÆ hae causæ hac via morbum inducunt, bilis excretionem in duodenum interpellando; et fane quicquid hoc efficit, labem hanc humani corporis progignit. SAUVAGESIUS exemplum tradidit icteri illati ex ductu contorto, ubi aeger cholera morbo laborabat, spasmo viscerum abdominis una grassante. Quaerendum, an evenire possit, ut bilis uberior secretio, remoram transitui hujus bilis faciendo, morbum hunc inferat?

CAUSAS icteri distribuere licet in medias et immediatas.

QUICQUID bilis excretionem ex ductibus biliariis reprimit et obstruit, est causa mediata.

VIS obstruens, jam existens, fit causa immediata; iter nempe struit, quo itinere bilis circulationem ingreditur; quod ponere placet pro causa proxima.

CAUSA

CAUSA PROXIMA.

NOBIS animo volventibus causas jam memoratas, et reputantibus quales effectus earum vim necessario consequatur; omnino persuasum est, bilem jam secretam in circulationem reversum iri, unde ictericorum faciem et colorem aeger induet; dum alia hujus morbi phaenomena ex inopia bilis vel defectu apud intestina dimanant. Quapropter bilis introitum praeter naturam in fluida circumeuntia statuere fas est pro causa icteri proxima.

AGITATA lis fuit, qua via bilis introitus in systema fluidorum circulantium effici posset; dum affirmant quidam effici introitum ejus motu retrogrado a ductibus in venam cavam; alii, hanc sententiam averfantes, contendunt, vasa lymphatica per se hoc opus expedire et perficere. Argumenta meam sententiam stabilientia proferam; et dehinc ad objectiones diluendas

endas huic repugnantes pro virili memet accingam.

QUASDAM anastomoses ductibus biliaris et venae cavae interjectas esse, quippe argentum vivum et liquores transeunt et regrediuntur hac via, ex HALLERI injectionibus constat.

BILIS regurgitatio nequaquam circulationis legibus repugnat; quoniam fert natura, compressum undique fluidum, inde avolaturum, unde minima est resistentia; et exitus hic praeclare ostenditur ab injectionibus HALLERI jam memoratis.

SI vasa bile compleantur, et obstruatur ejus exitus, tunc diaphragmatis et musculorum abdominis actio juncta, simul cum vi a tergo venae portarum, vim quandam impulsivam una exserere possint, qua bilis se transfundere cogatur in venam cavam per anastomoses antea memoratas. His rationibus ductus, mihi persuadeo, regurgitatione commodius et simplicius viam ostendi, qua bilis in sanguinem transfundi et misceri possit, quam

si cum quibusdam affirmemus, post obstructionem natam, per meatus inorganicos bilem exsudare, hacque ratione ad lymphatica pervenire. Fateri cogimur, vasa hepatis injecta prae se ferre liquorem coloratum in membrana cellulosa, ramis ductus hepatici contigua, et illos comitante. At nequaquam inde placet vivo idem evenire: Etenim, si via quondam pateret bilis exsudationi, causae levissimae iter ejus consuetum impediētes morbum hunc inferrent; v. gr. secretio bilis uberior talem effectum ederet, quod rarissime evenit; aut solummodo cibo vacuefactus ventriculus, inde enim bilis in duodenum emulgentia obstruitur, icterum gignere valeret, quod experientia vix comprobavit. Fateri quoque lubet, saepe exsudare bilem ex folliculo fellis, flavoque colore vicina viscera contingere; at hoc saepius accidere compertum habeo, quum suspicandi interveniret nulla causa mortuum ictero laborasse.

MIHI persuasum est, absorptione per se posita nequaquam patere quomodo sanguinem bilis ingrediatur.

INEPTA sunt sua natura vasa lymphatica ad partes essentiales fluidi jam secreti excipiendas. Fellis folliculus fere plenus est. Multa fellis vis saepius et diu ventriculo latuit, et nihilo fecius icterus non consecutus est. Praeterea, ni hallucinor, in dissectionibus cadaverum ictericorum, lymphatica detecta fuerunt sana et integra; choleraeque morbo, ubi maxime expectanda fuit absorptio, icterus raro intervenit.

CONCEDAMUS necesse est, bilis in sanguinem introitum nonnunquam ejus copiosas secretiones consequi; sed, mea sententia, id solummodo evenit ubi graviter laxatum fuit systema fibrosum. In febris flava, quae adoritur Jamaicam incolentes, clare patet; necnon febribus intermittentibus, quae grassantur apud regiones Solibus calentes, si persistent diu, sudor ita bile fit commixtus, ut toralia croceo colore multum

multum imbuat. His rebus positis, forsitan concedamus, bilem, magna secretionē quondam orta, ingredi posse sanguinem ex absorptione vel transfudatione cui absorptio insequitur.

CONTRA ea, grassatur icterus, ubi systema fibrosum multo diversum est. Hypochondriasi, v. gr. fibrae compages saepe firmissima est.

NON operae pretium est immorari refellendo theoriam qua ponitur, sanguini bilem propria forma coexistere, et ibi colligi, ob meatum per hepatis ductus occlusum; quum in confesso est, nullum fluidum secretum propria forma ibi existere, priusquam proprium ejus organum secretionis pertransierit.

SYMPTOMATUM RATIO.

MORBUM primo conspici et apparere in oculorum tunica albuginea et unguium albo, inde provenire potest, quod hae partes,
coloris

coloris expertes, bilis suffusionem clarius et citius ostendunt. Cutis et urinae flavedo ex eadem causa ortum ducit.

Lassitudo et torpor, cum sensu stricturae et compressionis in ventriculo——Proveni-
ant lassitudo et torpor, quia canalis inte-
stinorum tensio debilitata fuit, stimulo a-
bile orto deficiente. In hypochondriasi,
ventriculum et intestina atonia grassatur;
et inde torpore saepius laborat aeger; Sed,
ut atoniam intestinorum omittamus, quo-
niam obtundendis acidis bilis infervit, ex
inopia ejus, acida praeter solitum adau-
geri possint in canali alimentorum, et gig-
natur torpor ex eorum vi sedativa.

FORSITAN bilis, quomodo systemati
nervorum adplicetur, facultatem ali-
quam sedativam contineat. Vix enim
memini torporem inter scirrhusi hepatis
symptomata memoratum; licet non solum
hepar totum scirrho affectum, sed alvus
astricta et purgamenta ejus cinericea, abs-
que ictero tamen, copiam bilis secretam
fuisse minimam, ostenderent. Anxietas,
stricturae

stricturae et compressionis sensus, ut mihi videtur, ab damno ventriculo illato ex conjunctione ejus cum hepate producuntur. Cumulari potest malum ex pondere hujus visceris adaucto; extensione nempe ejus ligamenti, quo diaphragmati sub ventriculi ore annectitur.

Nausea, &c. alvus adstricta, et foeces albae.—Nauseam et caetera laesae digestionis symptomata derivari verisimile est ex ventriculo primisque viis sordibus repletis, digestionem male peracta, ex inopia magni ejus adjumenti bilis.

Ex consensu ejus cum ductibus biliaribus ventriculus quoque laedatur; talis enim sympathia in nephritide jam innuit. Ex defectu bilis apud intestina gignuntur alvi astrictio et foeces cinericeae. Decompositionem bilis acida efficiunt; et, dum pars flava delabitur, cum ciborum parte foeculenta et ad putredinem vergente, stimulum intestinis indit, quo sua munera exsequantur.

SPASMO horror conjungitur; calculus in uretere et spasmus febris incipientis quoque comitatur. Pondus dextrum hypochondrium premens proveniat ex hepatis magnitudine aucta, et hac magnitudine diaphragmatis descensum inspirandi in articulo impediens. Bilis ipsa, exitu occluso, magnitudinem hepatis augeat. Copia quoque solita sanguinis in illud viscus manans, cum bilis rata pars nec secernatur nec emittatur, ad augendum hepar conducatur. Alte transcurrentes dolores ex calculis ductus irritantibus obveniunt, vel ex distensione a bile sola orta originem trahunt. Hepatis amplitudo et pondus, solito majora, ventriculo et diaphragmati sedentis quam recubantis minus incumbunt; et exercitatione extendi hepatis ligamenta necesse est, unde augeatur dolor.

Sopor gravis et longus.—Hoc phaenomenon oriri probabile est ex circulatione sanguinis intra abdomen impedita, et quia situs horizontalis tunc impetum ejus
caput

caput versus dirigit et auget. Nascantur infomnia ex ventriculo dolente et oppresso.

Pulsus tardus plenusque.—Ex torpore universum systema grassante oriatur.

Arida cutis.—Ex eodem fonte.

DESIDIAM et languorem animi memorare, vix necesse habeo; quoniam hujusmodi symptoma ex cognitione naturae certa stabilique explicare haud mihi vindico.

ORIS amaritudinem et sputum flavum non mirari fas est; cum corporis totos humores bile commixtos et saturatos esse recordamur; et vehemens anxietas spectanda haud aliter, quam digestionis depravatae gravius symptoma.

DOLORES et tumores abdomen diversimode infestantes, ex circulatione hepatis obstructa ortum ducunt.

In splene dolor obtusus.—Sua natura viscus istud parum sentit; magnaue sanguinis copia per illud ad hepar transmissa obstructionem ejus gignat, quando hepatis circulatio impedimento laborat.

Pru-

Pruritus, colorque cutis mutatus, aestus hecticus, et humorum colliquatio,—Proveniant cunctae ex immutatione facta, quoad bilis componentēs partes magna copia per systema effusae, et sanguine per admixtionem bilis soluto.

Urinae et foecum nigredo—Ad eandem morbidam colliquationem eam referre licet. Hydrops vero ex viscerum abdominis obstructionibus oriatur. Oriatur quoque ex cachexia ab chylopoesi depravata inducta, pariter ac vi illa, ad bilem adscripta, fluida solvendi. Sudores colliquativi, ut opinor, ad fluidos resolutos haud minus referendi.

Si quando visa sunt objecta flava, eveniat istud ex medio visionis laeso et mutato, nempe parte bilis aliqua corneae vasa subtiliora ingressa.

C A U.

CAUSARUM EXPLANATIO.

Bilis viscida et porracea.—Bilis viscidae causae praedisponentes sunt moeror, metus, et temperamentum melancholicum; at, quomodo hae causae ad effectum hunc edendum vires exserunt, fateri cogor me ignorare.

BILIS viscidae existentia, propterordes exitum ductus in duodeno obstruentes, aegre notanda venit. Morbo inveterascente, haec causa minime latet; bilis etenim et ore et ano ejicitur. Forsan existentiam ejus causae praedisponentes minus dubiam reddent.

Calculi biliarii.—Calculorum causas praedisponentes me latere fatendum. Vero, quantum ferat ingenium, explicare aggrediar. In fellis vesiculo repertae fuerunt concretiones, visciditatis omnes gradus intermedios usque ad lapidosam concretionem possidentes; haeque plus minus bilis qualitates continent. Causae
C igitur

igitur bilis viscidae praedisponentes tandem calculos producant, ad quem finem conferre potest absorptio; dum absorptio remora augetur, vel modus quo secretio peragitur majorem solito copiam terrae vel olei in bilem secretam inducit. Forsan etiam gignuntur calculi ex mucosis fellis vesiculae folliculis, quomodo dentium tartarus vel concretiones lapideae, in ductibus salivalibus inventae, gignuntur.

INDICIA, quibus scire licet ductuum calculos existere, ponit HOFFMANNUS, et nec vana nec aequivoca esse contendit. Quae sunt dolores graves et transcurrentes dextri hypochondrii sub cordis scrobiculo, perpetuo vexantes, etiamsi parva aliqua remissio nonnunquam sentiatur; anxietas circum praecordia gravis, spirandi labor cum pectoris compressione, nausea, cui interdum consequitur vomitus, cum vigiliis inquietudo; ad haec, aeger incedere cogitur dorso inclinato.

In Duodeno Sordes. — Qui compage corporis soluta et debili utuntur, victu-
que

que opimo et aegre concoquendo capiuntur, tali colluvie plerumque laborant; necnon infantes recenter in lucem editi, propter meconium ductum obstruens.

Ductuum vel Duodeni Spasmus. — Ex calculis ductum irritantibus spasmus illius oboritur, et inde ad duodenum ipsum derivatur. Affectus animi acres et vehementes spasmus gignunt: Licet interdum bilis secretionem nimiam et praeter naturam excitent, sententia fert eos stricturam spasmodicam quoque efficere posse. Ut omittamus in praesentia, tolli posse icterum solis antispasmodicis; affectum, partem singularem impetu vehementiore aggredi vidimus, et affectum eundem nihilominus stricturam spasmodicam gignere. Vultus ira rubescit; at vidi quoque furibundum pallescere. Amoris aestus sanguine penem implet: At cognitum habeo, libidinem commotiorem membrum istud aliquando debile vanumque ad venerem reddidisse, ubi impotentia minime exprobranda fuit, et tunc, loco intumescientiae

ſcientiae ullius, penis, funiculi inſtar, viſus eſt. Diutina obſervatione comprobatum fuit, iram ſitim inducere ; citius etiam in ſanguinem retro lac cogere. Dum haec perpendo, et iracundiae icterum ſaepius et celeriter ſuperveniffe, mihi perſuaſum eſt, animi affectus ſpaſmum efficere poſſe; et in hunc finem, haud neceſſe habeo, in ductum communem calculum ſubire, ad obſtructionem deſideratam gignendam ex hepatis agitatione vel bilis ſecretione ad- aucta.

MORSUS animalium quoque ad icteri cauſam et originem praeſtendam facere, ſententia fert credere, nempe ſpaſmum inferendo. Patet enim terrorem plerumque conſequi morſum illorum; et iſte affectus per ſe ad icterum gignendum ſufficit. Venena et cathartica irritantia ſpaſmum progignunt; pariterque icterus iſte oritur, qui obſtructionem menſium vel haemorrhoidum conſequitur. Conditio corporis irritabilis, cum cauſis ad ſpaſmum
dif-

disponentibus, in suspensionem ejus praesentiae nos inducat.

Tumores vel Scirrhi Ductum comprimentes. — Tumores ad longe diversas causas referendi. Alvi astrictio colon foecibus ita occludit, ut hic effectus inde derivetur. Si mulier gravida sit, ex hoc fonte profluit clades. Forſan etiam per ſe inflammatio et incrementum ſubſequens partis alicujus hepatis, lobuli Spigelii, ex. gr. hunc effectum edat. In ſcirrhum inflammatio ſaepius exit. Incidunt hi ſcirrhi in hepar, pancreas, vel glandulas lymphaticas, magno numero poſitas circa ductum communem. Procul dubio judicare difficillimum eſt quando hi ſcirrhi ſunt cauſae obſtruentes; viresque meas longe ſuperat certum aliquid de hac re ſtatuerre.

IGNORANTIAM ſummam profiteor quomodo dignoſcatur ductuum coaleſcentia, et multo magis qui ſanetur; itaque vanum et futile habeo de his rebus aliquid proferre.

PROG-

PROGNOSIS.

SI causae obstruentes icteri certo et evidenter ubique paterent, de fine et exitu morbi nullo fere labore statuere liceret; hae vero obstructiones, tenebris ab oculis nostris obrutae, saepissime omnino vacillare judicium cogunt. Primo, prognosin generalem tractabimus; dein indicia dabimus, quorum ope, judicium de laeto vel adverso causarum singularum exitu, unde nascuntur obstructiones, instituere oportet.

SUB generali prognosi complectimur signa ex aetate aegri, vel habitu corporis, vel aetate morbi, oriunda. JUNKERUS et HOFFMANNUS juvenes citius quam natu grandes hoc morbo levare memorant. Status praeterea fluidorum putrescens, vel relaxatio systematis fibrosi gravis, celeriter sanguinem solvant oportet, et sanationem impediunt. Morbi aetas haud minus spec-

spectanda; si longo tempore invaluerit, liquefcunt fluida, unde hydrops et haemorrhagia magnopere pertimescenda.

JUDICIUM laetius statuamus, si bilis viscida fit causa obstructionis; eoque certius si adhibeantur medicamenta, quae, hepar agitando, emulgentiam ductuum biliarium promoveant. Judicium labi proclivius fit, quando statuere necesse est de calculis. Nam facultas hos deducendi ex ductibus biliariis forma et magnitudine calculorum nititur; praeterea, etsi unus ejiciatur, alius huic succedit; unde levamen vel remissio solummodo mali fit.

COLLUVIEM facile est expurgare; unde salus fit certior, ubi ex hac causa morbus obvenit.

AUGURIUM quoque laetum fiat, quando spasmus morbum inducit; vel enim sponte et absque vi discedit, vel facile expugnandus est ordine isto medicamentorum, nomen ex hoc usu trahentium. Tumores, quoniam genere discrepant, ita judicium diversum postulant.

QUID

QUI D statuamus de ictero ab alvi astrictione vel graviditate orto, haud obscurum est. Hepatis seu viscerum aliorum scirrhi eventum minus laetum ostendunt; quippe summa opera resolvendi sunt, si resolvi queant. Inflammatio tumorem inducens absque periculo vix grassatur; quoniam eventum ejus regere haud semper opis est nostrae.

SI ductus coalescant, fatum est ineluctabile.

MEDENDI METHODUS.

INDICIA spectanda sunt,

UT causas bilis secretionem obstruentes tollamus.

UT subsidium feramus, quo bilis defectus apud intestina levetur.

UT bilem e systemate deducamus.

CAUSARUM obstruentium ordinem sequar.

DEDUCENDA bilis viscida emeticis et catharticis; quorum vis et facultas est, ut
hepar

hepar ductusque ejus concutiant. Si vero corporis conditio ad plethoram vergit, venam prius secare tutum est, et leniora purgantia adhibere, qualia sunt infus. amar. cum senna. Sapo quoque huic fini inserviat, bilem viscidam attenuando. Sordes eadem ratione auferantur; tantum notare licet, usum cathartorum et emeticorum crebriorem minime desiderari, hac obstructione grassante aeque ac in priore. Amaris catharticiis plerumque utimur, qualia sunt rhabarbarum et aloe.

VARIi fontes unde spasmus derivari queat, curam et operam diversam postulant. Si icterus ex cathartico irritante provenit, calida diluentia, medicamenta oleosa, et opium, maximo adjumento erunt. Clysteres emollientes, quia calore foveant ductus biliarios, merito celebrantur. Viscerum antispasmodica intendatur, laudanum adjiciendo. Spasms, ubi habitus est hystericus vel hypochondriacus, gummi faetida opem pollicentur. Si, hac aegri conditione, obstructionem mensium aut

haemorrhoidum morbus subsecutus est; tunc praecipue spectandum, ut evacuationes hasce revocemus, aut aliis loco earum utamur; si plethora adsit, hoc consilio sanguis emittendus parce et vicibus repetitis, vel laxativa adhibenda, vel hirudines ano apponendae. Spasnum plerumque levare fas est lavatione calida, remediis antispasmodicis, qualia sunt moschus, opium, aether, &c. alvumque laxam servando.

CALCULI auferantur, si ductuum spasmus ex hisce oriundus levatus fuerit, et ita eorum expulsio promoveatur; quibus finibus inserviunt opium, lavatio calida, venaesectio, et clysteres emollientes.

2. Si agitatio expulsionis horum accommoda adhibeatur, cui fini inserviunt emetica, equitatio, et hujusmodi exercitia, cathartica; calculorum resolutio tentetur gramine, sapone, aqua marina.

INDE conjectari licet, salubre eventurum gramen huic malo, quod pecudes tempore Brumali depascentes foenum talibus concretionibus vexantur, quae per se solvuntur

tur Vere redeunte et gramina reducente.

Duo remedia proxime tradita accepta refero ad auctores medicos.

HEPATIS tumor inflammatorius tractetur oportet venaesectione et regimine quam maxime antiphlogistico ; quum colon foecibus infarciatur, eccoproticis expurgetur. Sponte natura opem fert gravidis hoc morbo captis ; quanquam operae pretium sit notare, quum in causa icteri gravidae plethora fuit, ut tradit HOFFMANNUS, et alvus astricta, forsitan laxativa adhibita, colo exhaurienda, magis proficerent quam venaesectiones ab illo laudatae. Ad scirrhus discutien- dos adhibita fuerunt gramen, cicuta, et argentum vivum ; at dubio prorsus marte, ut ego opinor, dum effectus eorum alii laudibus efferunt, alii despiciunt.

OB rationes ex prognosi a nobis tradita petendas, memet cohibeo ab aliquid praecipiendo super ductuum coalescentia ; et solummodo exponam quam opem ferre liceat aegro, vel ad vitam prorogandam,
vel

vel mala lenienda, sub loco indicii proxime tractando.

BILIS loco, supplementum apud intestina — Bilis apud intestina tribus finibus infervit: 1. Stimulum intestinis addit. 2. Oleosas et aquosas cibi partes commiscet; 3. Acida ibi generata obtundit.

AD finem primum et secundum consequendum, si bilis deficiat, amara purgantia cum sapone adhibenda. Bilis animalium spissata (bili anguillae vel lucii BOERHAAVIUS utebatur) ad eundem finem conducit. Medicamenta alkalescentia, terras absorbentes, suadeam, ad acida subigenda; vel laxantia, quibus e corpore deducantur: Magnesia in hunc finem melioris notae est; quoniam purgativum praestat compositum acidis. Amara simplicia opem ferunt ad ventriculum roborandum. Laudibus quoque fertur vinum validum nec recens; facili esse concoctione debet victus, sed nutritivus, nec proclivis ad fermentationem acetosam suscipiendam, vel flatulentiam gignendam.

Quo bilem reprimamus, ne se diffundat per systema, humorum colliquatio et conditio putrescens cohibenda.

Hoc consilio, bilis excretionem e sanguine promovere debemus perspirationem augendo ; cui conducunt emetica lenia subinde repetita, et exercitatio secundum vires aegri. Renes et intestina simul leniter stimulare liceat salibus neutris et aloë, rhabarbaro, et talibus quae ventriculum expurgent.

POSTQUAM infedit et inveteraverit morbus, fortiora remedia, qualia sudores educant, plus obsunt quam profunt.

NUNC ad finem hujus qualiscunque tentaminis perventum est. Solummodo restat, ut testemur, nihil nobis optatius accidere potuisse, quam opus magis absolutum, et Praeceptoribus meis dignius, protulisse, si suppetiissent vires. Ab auctoribus citandis, quorum sententiis vel historiis usus fui, me continui ; haec mihi visa fuit ostentatio insulsa et ludimagistro digna : Nae, iste ingenium haud ignobile venditat, qui Praeceptores suos putat aliud ex sua opella sperare quam compilationem.

